

punkter i denne forbindelse er kejserens rolle. Nish har ikke interesseret sig meget for dette spørgsmål, men kejserens krav om, at man ikke blot skulle høre genrō, men også Itō personlig, kom dog til at spille en rolle, og det havde været af interesse at få klarlagt, hvem der påvirkede kejseren.

Nish vender sig også mod den opfattelse, at alliancen skulle være en afgørende baggrund for den russisk-japanske krig. Den engelske opfattelse var, at det måtte være muligt at nå til en forhandlingsløsning mellem Japan og Rusland – hvad England ville se på med sympati – og i hvert fald ville England holde sig helt uden for et eventuelt væbnet opgør mellem de to lande. I det engelske kabinet vurderede man absolut ikke de japanske sejrskancer som sikre, og her-til kom, at en konflikt jo ville dreje sig om Korea og Manchuriet, hvor Englands interesser var ganske ubetydelige.

Der kunne fremdrages endnu en lang række spørgsmål, som Nish's grundige undersøgelse kaster lys over. Gang på gang kan han ud fra sit kendskab til materialet advare mod hastige og overfladiske slutninger, og gang på gang kan han dokumentere, hvilke klare og nøgterne motiver der dikterer de to landes holdning over for hinanden. Det er en forbilledlig studie i diplomatisk historie.

Det skal tilføjes, at bogen også bringer en oversættelse af enkelte vigtigere japanske dokumenter (s. 378–392) samt en god redegørelse for tidligere studier af alliancepolitikken og en omfattende bibliografi. Registeret er derimod noget summarisk og tilfældigt.

NIELS AMSTRUP

JUHANI PAASIVIRTA: USA ser på Finland. En liten nations problem i international politik. Oversat fra Suomen kuva Yhdysvalloissa, 1962. Ekenäs, Ekenäs Tryckeri Aktiebolags Förlag, 1966. 226 sider.

Det er hovedformålet med denne undersøgelse at klarlægge amerikansk syn på og opfattelse af Finland fra det 19. århundrede til i dag. Forfatteren, der er professor i politisk historie ved Åbo universitet, har som hovedkilde benyttet et udvalg af den amerikanske dags- og ugepresse. Endvidere har han gennemgået visse skole- og universitetslærebøger for at få et indblik i, hvilket Finlandsbillede der præsenteres for skoleeleven og studenten. Endelig er undersøgt en række opslagsværker, rejschåndbøger og officielt informationsmateriale, hvortil kommer materiale fra opinionsundersøgelser, forfatterens egne interview og akter fra det amerikanske og finske udenrigsministerium.

Der er således et fyldigt kildemateriale, som er udnyttet til en bred, causerende fremstilling. Forfatteren har bevidst søgt at give et totalbillede i brede strøg. Der indledes med en redegørelse for De forenede Staters interesser for omverdenen i almindelighed. Herefter følger en gennemgang af enkelte tidsafsnit fra 1800-tallet til 1960'erne, afbrudt af to tværgående temaer: Finland som idrætsland og finsk kultur. I et afsluttende afsnit gøres rede for kildematerialet.

Bogens undertitel: En lille nations problemer i international politik er helt misvisende. Finlands placering i international politik berøres så at sige ikke. Derimod behandles en række andre problemer sideløbende med hovedtemaet, en beskrivelse af amerikanernes Finlandsbillede. Dels en beskrivelse af finsk-

amerikanerne som gruppe i det amerikanske samfund. Dels en præsentation af den finske stats informationsvirksomhed i De forenede Stater. Endelig orienteres læseren i den kronologiske gennemgang af hovedtemaet til stadighed om De forenede Staters officielle politik over for Finland.

Det er ikke indlysende, hvorfor netop disse fire emnekredse er sammenbragt. Fremstillingen får et præg af tilfældighed, og analysen bliver grov og springende på grund af, at kildemæssigt uensartede elementer sammensættes ukritisk. Det forekommer ikke, som om forskningen er bragt væsentligt videre på væsentlige områder ved denne bog. Tesaerne er for løst dokumenterede, stofvalget for tilfældigt og metoden for usikker.

Forfatteren er sig bevidst de næsten uoverskuelige vanskeligheder, som optræder, hvis man vil undersøge, analysere og beskrive en opinion. Alligevel ønsker han at give et totalbillede af emnet. Man bliver imidlertid ikke klar over, hvad der egentlig er genstand for undersøgelsen, hvad målet er for denne er. Hvem er »man« i USA? Hvem er den almene opinion? Eller den oplyste amerikaner? »Vaket folk i Amerika«? Hvad menes, når der tales om amerikansk hold eller amerikansk side?

Manglen på metodiske overvejelser er iøjnefaldende. Opinionsstyringernes repræsentativitet overvejes næppe. Materiale fra dagspressen bringes side om side med oplysninger om Finlandsartikler i Time og Life eller de amerikanske Fullbrightstudenters rapporter om deres besøg i Finland. De resultater, som præsenteres, forekommer enten indlysende, ligegyldige eller irrelevante i den givne sammenhæng. Har amerikanerne – som påstået – en politisk-psykologisk arv i forhold til »Under-dog«-attituden? Var finske idrætsfolks præstationer ved olympiaden i Stockholm 1912 et stormløb for Finland på den internationale arena? Hvilken finsk person er mest kendt i 1950ernes USA: Sibelius, Paavo Nurmi eller Mannerheim?

At nærne sig problemet hvorledes en nation ser en anden er en sag, som involverer en stor del begrebsklarhed, strukturanalyse og en god portion sociologi. I denne sammenhæng havde det haft nok så stor interesse at få noget at vide om USAs forhold til den politiske proces og struktur i Finland. Noget sådant leder man forgæves efter i Paasivirtas bog. Man kunne have ønsket, at undersøgelsen var blevet koncentreret om f.eks. den finske regerings forsøg på at påvirke regering og opinion i USA med henblik på at varetage politiske og økonomiske interesser – eller om de finsk-amerikanske udenrigspolitiske relationer.

BERTEL HEURLIN

ROBERT WOHL: *French Communism in the Making, 1914–1924*. Stanford (Cal.), Stanford University Press, 1966. xiv + 530 s. Ill. 12.50 \$.

Med Robert Wohls *French Communism in the Making, 1914–1924* har man fået en meget detaljeret redegørelse for det franske kommunistpartis baggrund, fødsel og første leveår – men en redegørelse, hvor detaljerne holdes på plads af en klar hovedlinje: Bogen igennem lægges hovedvægten på nedbrydningen af de gamle mønstre på fransk politiks venstrefløj og opkomsten af et nyt med cen-